

Iedzīvotāju vairākums nevēlas vēja parkus Līvānos un Riebiņos

Egita Terēze Jonāne

Divas vēja parku apspriešanas sapulces – viena Līvānos 13. augustā, otra Riebiņos 19. augustā – ilga trīs četras stundas, un gandrīz visi sanākušie iedzīvotāji teica “nē” šiem projektiem. “Vietējā Latgales Avīze” novēroja arī to, ka šo novadu pašvaldībām ir atšķirīga attieksme, kurā pusē nostāties, lai gan pašvaldības ir iedzīvotāju ievēlētas pārstāvniecības visos jautājumos un līmeņos.

Līvānieši dzen prom vēja parka projekta virzītājus, bet Riebiņos uzsver, ka Latvijā nav padziļināta pētījuma par vēja parku negatīvo ietekmi

Līvānieši un vēja parka projekta attīstītāji pētīja kartes, kur varētu atrasties vēja turbīnas

Jau pirmajās jautājumā un atbilžu minūtēs pārpildītajā Līvānu kultūras centra mazajā zālē līvānieši vēja parka «Līvāni» virzītājiem teica – ejiet projām, un sarīkoja jautājumu maratonu četru stundu garumā. Savukārt Riebiņu kultūras centra zāle gan nebija pārpildīta, tomēr sanākušie iedzīvotāji jautājumus un argumentus nostājai pret pauda trīs stundas.

Iedzīvotāju argumenti pret vēja parkiem bija vieni un tie paši abās sapulcēs. Proti, nedrīkst izgriezt mežus, jo tie pieder tautai un tie jāsargā nākamajām paaudzēm; vēja parki atradīsies pārāk tuvu Līvānu pilsētai un Riebiņu ciemam; tas ietekmēs 10 000 iedzīvotāju Līvānu novadā un blīvi apdzīvoto Riebiņu pagastu; būs mirgošana; visu nakti redzēs sarkano lampu, kas uzstādīta uz vēja turbīnām gaisa satiksmes drošībai; zemē ieraks betona tonnas (līvānieši to nosauca par augoni zemē); samazināsies nekustamā īpašuma vērtība; iedzīvotāji jau dodas un dosies projām; Latvijā nav pētījuma par vēja parku negatīvo ietekmi; vēja turbīnas būs redzamas no katras māsasaimniecības un neiederēsies ainavā; bažas, ka elektrības cenas tikai pieaugs; tas ir bizness, kas izdevīgs ārzemēm, nevis Latvijai; nauda, ko saņems pašvaldības no vēja parku īpašniekiem, ir tik maza, ka neveicinās novada attīstību; 700–2100 eiro gadā vienai māsasaimniecībai ir smieklīga nauda, ja piedāvātu 10 000 eiro, tad varbūt arī padomātu atbalstīt vai neatbalstīt; sociālajos tīklos ir daudz pret argumentu; tā ir afēra u. c.

Līvānos izskanēja arī apgalvojums, ka šādi vēja parki nav vajadzīgi, jo jau tagad paši varam saražot elektrību tik, cik vajag – Daugavā pietiekot ūdens visām elektrostacijām. Turpat tika pausts pārmēts, ka vēja parka virzītāji nemīl Latviju, jo posta mežu, zemi, jo mīl naudu.

Līvānieši aicināja ietekmes uz vidi novērtējumā pētīt arī infraskaņas ietekmi uz vidi un dabu, ņemot vērā daļu izstrādātos normatīvus.

Tāpat izskanēja ierosinājums pašvaldībai vākt parakstus vai rīkot referendumu pret vēja parku «Līvāni». Arī riebiņieši pauda cerību, ka pašreizējā Preiļu novada pašvaldības vadība ieklausīsies iedzīvotājos, ka viņi ir pret vēja parku «Riebiņi».

Bija arī pretēji viedokļi

Līvānos kāda lauksaimniece atzina, ka vēja enerģija ir ekoloģiskākā, tāpat pastāstīja, ka dienu pirms sapulces par vēja parku viņas piensaimniecībā nebija elektrības un nestrādāja slaukšanas iekārtas, pieļaujot, ka pietrūkst jaudas. «Mēs, lauksaimnieki, esam izjutuši to, ka Latvija atslēdzās no Krievijas elektrotīkliem. Mums ir bioloģiskā saimniecība ar aizsargājamajiem biotopiem. Man ir vaicājumi – vai vēja parki ietekmēs tos; vai līdz ar vēja parkiem izlīdzināsies elektrības pieslēgums; cik tuvu var tuvoties vēja parkam,» vaicāja lauksaimniece.

Riebiņos kāds jauniešs atzina, ka elektrības patēriņš Riebiņos ir palielinājies, to var redzēt kultūras namā, jo tur izmanto skandas, gaismu projektorus, radio mikrofonus, lieljaudas projektorus utt., un Riebiņu parkā, kad to izgaismo. Skaņas līmenis turbīnas torņa augšā ir pielīdzināms ļoti skaļa koncerta skaņas līmenim trīs metru attālumā no skandām estrādē, un, kā teica jauniešs, neviens zirgs un neviens cilvēks nav sūdzējies, ka tas ir par skaļu.

Kāda ir pašvaldību attieksme?

Līvānu novada domes priekšsēdētājs Dāvids Rubens teica, ka pašvaldība ir iedzīvotāju pusē, jo arī pašvaldībai ir daudz jautājumu, tāpat sekos tam, lai viss notiktu tiesiski, un vaicās Klimata un enerģētikas ministrijai, vai ir samērīgs vēja parku skaits tik blīvā teritorijā Līvānu, Augšdaugavas un Jēkabpils novadā.

Jau pēc sapulces Dāvids Rubens savā video informēja iedzīvotājus, ka pašvaldība nodrošinās organizētu iespēju parakstīties un izteikt viedokli pret vēja parku būvniecību Līvānu novadā. Proti, valsts un pašvaldību vienotajos klientu apkalpošanas centros Līvānos un pagastos izvietos aptaujas lapas ar jautājumu «Vai esat pret vēja parka «Līvāni» būvniecību?», un tās varēs aizpildīt divu nedēļu laikā.

Savukārt sapulcē par vēja parka «Riebiņi» projektu Preiļu novada pašvaldības viedoklis bija šāds: pašvaldības Būvvalde, izvērtējot visus aspektus, izsniegs vai neizsniegs būvatļauju, un, ja tādas būvatļaujas nebūs, tad vēja parka projekta attīstītājam ir tiesības vērsties tiesā.

Ko paredz «Latvenergo» vēja parku projekts Riebiņos?

«Latvenergo» padomes priekšsēdētājs Aigars Laizāns ar kolēģiem skaidroja, ka uzņēmums izvēlējās vēja un saules enerģiju tāpēc, lai būtu alternatīva hidroelektrostacijām un termoelektrostacijām, kas ir salīdzinoši dārgs elektrības ražošanas veids (uzņēmumam jāiepērk CO2 kvotas un gāze). Vēja un saules enerģija nodrošina lētu elektroenerģiju.

Savukārt Riebiņu pagasts vēja parka projektam izvēlēts tāpēc, ka šajā pagastā esot laba ceļu un elektropārvades infrastruktūra un labs vēja resurss (7,6 m sekundē), skaidroja «Latvenergo» komanda, uzsverot arī to, ka visā Latvijā 150 m augstumā vējš ir pietiekami labs, lai ražotu elektrību.

Šobrīd vēja parka «Riebiņi» projektā vēja turbīnu skaits ir samazinājies no 35 līdz astoņām – desmit ar maksimālo augstumu 285 m. Ietekmes uz vidi novērtēšanas eksperti samazināja šo turbīnu skaitu vides ierobežojumu dēļ un Aizsardzības ministrijas ierobežojumu dēļ, arī pats uzņēmums vairākas turbīnas pavirzīja tālāk no Riebiņu ciema. Preiļiem tuvākā turbīna atradīsies 4,5 km attālumā, bet Riebiņu ciema centram tuvākā – 2,2 km attālumā, paredz projekts.

Ko iegūs Riebiņu pagasta iedzīvotāji un Preiļu novada pašvaldība? «Latvenergo» pārstāvji teica, ka uzņēmums sakārtos jau esošo un uzbūvēs jaunu ceļu un elektrības padeves infrastruktūru; maksās maksājumu pašvaldībai 140 000 eiro gadā, no tiem 70 000 eiro gadā būs sadalīti starp māsasaimniecībām, kas atrodas divu kilometru ietekmes zonā ap vēja parku, un tās ir 92 māsasaimniecības. Vēja parks varētu darboties 30 gadus. Viņi nosauca arī netiešos ieguvumus, piemēram, vietējie ēdināšanas, nakstmitņu un celtniecības uzņēmēji sniegs pakalpojumus vēja parka būvniecības laikā.

Iedzīvotāji tika iepazīstināti arī ar citiem «Latvenergo» vēja parku projektiem Latvijā un Lietuvā.

Aigars Laizāns teica, ka vēja un saules enerģija samazinās gan tās elektrības īpatsvaru, ko «Latvenergo» iepērk galvenokārt no Skandināvijas, samaksājot par to vienu miljardu eiro gadā, gan elektrības cenu.

«Latvenergo» pārstāvji apņēmās iedzīvotāju konstruktīvos priekšlikumus iesniegt normatīvo aktu grozījumiem, un viņi piedāvā modelēšanas rīku māsasaimniecību īpašniekiem, kā vēja parka turbīnas varētu izskatīties no viņu mājas pagalma.

Egītas Terēzes Jonānes foto

Riebiņos izskanēja aicinājums pašvaldībai ieklausīties iedzīvotājos

«Vindr Latvija» vadītāja Baiba Zauere par vēja parku «Līvāni»:

«Līvānos vēja parka teritorija atrodas blakus Līvānu industriālajai zonai. Tā skaitās meža zeme, bet blakus ir arī izstrādāts kūdras purvs. Mēs saskatām potenciālu šim parkam, jo tas atradīsies pie industriālā parka, kā arī, atšķirībā no vēja parka «Nīcgale», šeit mežs ir industriālāks. Esam nolēmuši veikt izpēti vislielākajām, visaugstākajām turbīnām, kādas vēl pašreiz neražo, bet potenciāli varētu ražot pēc diviem gadiem. Pētāmo turbīnu maksimālā jauda būs 8 MW (mūsdienās ir 7,2 MW turbīnas), bet augstums lāpstiņas augstākajā punktā – līdz 270 metriem. Tiks izvērtēti maksimāli iespējamie lielākie riski, kas var būt. Mēs ejam pēc sliktākā scenārija, lai panāktu vislabāko rezultātu. Ļoti daudz ir mītu par vēja turbīnu trokšņu līmeni un mirgošanas efektiem, kas iesakņojusies sabiedrībā no veco, zemo turbīnu laikiem (to augstums bija zem 100 m). Šīm mazajām, zemajām turbīnām tehnoloģija bija vecāka, skaņas radītājs ir tuvāk zemei, tāpēc tās ir skaļākas, kā arī vecākas tehnoloģijas dēļ tās rada lielāku ultraskaņu. Spārni ir mazāki, līdz ar to tie griežas daudz ātrāk. Šie riski un ietekme bija daudz lielāka. Tagad mēs liekam vienu astoņu megavatu turbīnu, nevis divas, trīs mazās turbīnas, un tās ir tik augstas, ka skaņas ietekme ir ļoti minimāla.

Tas, ko mēs vēl ievērojam, protams, ir visi normatīvajos aktos noteiktie attālumi un ierobežojumi, piemēram, vēja turbīnas atrodas ne tuvāk par 800 metriem no mājas. Ietekmes uz vidi novērtējumā pētīs arī mirgošanas ietekmi u. c. ietekmes. Ietekmes uz vidi novērtējumā iekļautas līdz 13 turbīnām, taču, ja rezultātā tiks konstatēti riski, kurus nebūs iespējams mazināt, piemēram, ietekme uz putnu migrāciju vai faunu, tad turbīnu skaits tiks samazināts.

Ko no šī projekta iegūs Līvānu novada iedzīvotāji? Tie ir likumā noteiktie maksājumi māsasaimniecībām, kas atrodas divu kilometru buferzonā ap vēja parku. Tās varētu būt līdz 80 māsasaimniecībām. Šī nauda pēc likuma tiek maksāta daļēji iedzīvotājiem, daļa – novadam. Pašvaldībai sava daļa jāiegulda zaļajos projektos, un no tā var iegūt visi novada dzīvotāji.

Tāpat visi novada iedzīvotāji iegūs no tā, ka būvniecības gaitā tiks uzlabota infrastruktūra. Tā kā mēs vedīsim smagas kravas, mums VAS «Latvijas Valsts ceļi» un arī pašvaldība, kam pieder daļa no ceļiem, izdos savus tehniskos noteikumus, un būs jāstiprina vai jāpārbūvē ceļi, pirms sākt vest kravas, kā arī jānodrošina, ka ceļu stāvoklis pēc būvniecības darbiem nebūs pasliktinājies. Protams, celtniecības laikā Līvānos viesnīcu īpašnieki, ēdinātāji – tie visi iegūs, jo būvniekiem būs kaut kur jādzīvo, viņiem būs jāēd.

Nākotnē, es domāju, ar šo parku Līvāniem būs vēl viens papildu bonuss, jo tas atradīsies tieši pie industriālā parka. Proti, industriālais parks varēs attīstīties, izmantojot zaļo enerģiju, ko viņi varēs saņemt no mums, slēdzot tiešās pārdošanas līgumus. Attīstoties industriālajam parkam, arī Līvāni varēs attīstīties un dot iedzīvotājiem papildu atbalstu.»

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». Par projekta raksta «Iedzīvotāju vairākums nevēlas vēja parkus Līvānos un Riebiņos» saturu atbild SIA «Vietēja».

MAF
Mediju atbalsta fonds